

Alapító főszerkesztőnk, Pokol Béla köszöntése

Pokol Béla idén májusban töltötte be 70. életévét, mely kerek évforduló egybeesik folyóiratunk, a Jogelméleti Szemle fennállásának 20. évfordulójával. Alapító főszerkesztőnk köszöntése így egyben alkalmat ad periodikánk születésnapjának ünneplésére is – e két ünnep nem is választható el egymástól.

Pokol Béla a jogelmélet, a szociológiaelmélet és a politikatudomány kiváló művelője, a tudományok doktora, egyetemi tanár, gyakorlati tevékenységét tekintve alkotmánybíró, a tudományos kutatás iránt mélyen elkötelezett tudós. Nem egyszerűen a körülmények szerencsés együtt állása tehát, hanem Pokol Bélának a tudományos kutatás és a tudományos eredmények közlése iránti elkötelezettsége és a racionális érvekkel folytatott tudományos viták iránti alázata az oka annak, hogy e folyóirat elindulhatott, gyökeret verhetett, és a társadalomtudományok, ezen belül az állam- és jogtudomány egyik népszerű, sokat olvasott folyóiratává válhatott. Professzor Úr munkabírása, a technikai újítások tudományos munkába történő implementálásának igénye és egy nivós vitafórum megteremtése és folyamatos, heti szintű működtetése iránti elkötelezettsége nélkül ma ez a felület sem létezne, és e köszöntő sem íródhatna le.

Pokol Béla 1950-ben született, az ELTE Állam- és Jogtudományi Karát 1977-ben végezte el, miközben érdeklődése a szűkebben vett állam- és jogtudományon kívül már ekkor a filozófia, majd rövidesen a szociológia és a politikatudomány felé fordult, de sokoldalúságához zeneszeretete is hozzátartozott. Elméleti kutatásait mindig gyakorlati célok érdekében folytatta, így már a hetvenes évek végén, a nyolcvanas évek elején vezetett empirikus jogszociológiai kutatásokat is a politikai intézményekről, az államszocialista politikai rendszer látens pluralizmusáról, illetve a törvényelőkészítés mechanizmusáról. A jogelmélet mellett tanított alkotmányjogot (államjogot és összehasonlító alkotmányjogot), politológiát, majd szociológiát és jogszociológiát is. Mindig is azt vallotta, hogy társadalomtudományi kutatásokat csak úgy érdemes folytatni, ha a kutató egyszerre több társadalomtudomány autentikus művelője is. Sokoldalúsága védjegyévé vált: leghíresebb tankönyvét, egy egész nemzedék meghatározó egyetemi olvasmányát (Bihari Mihállyal közösen) a politikaelmélet tárgykörében írta, szerényen csak Politológia címmel; jogelméleti kutatásainak eredményeit az elmúlt évtizedekben három egyetem hallgatóival osztotta meg, alkotmányjogi tudását jelenleg is alkotmánybíróként kamatoztatja, miközben „nagydoktori” akadémiai értekezését szociológiaelméletből írta és védte meg.

Számos ösztöndíja és tanulmányútja közül pályájára leginkább két bielefeldi útja volt hatással, ahol a nyolcvanas évek második felében összesen két évet töltött el, részben Niklas Luhmann szociológiaprofesszor mellett. Luhmann gondolkodása hatással volt rá, de kellő távolságtartással és kritikával szemlélte annak funkionalista rendszerelméletét, majd először azt elméletileg továbbgondolva és kritizálva, később a társadalom működése reális mozgatórugóinak vizsgálatának és gyakorlati figyelembe vételének igényével is kiegészítve jutott el tőle eltérő, a tudományt – itthon és nemzetközileg is – gazdagító belátásokra.

Pokol Béla közel fél évszázados munkásságának eredményeit több tucat monográfia, több száz tanulmány, valamint több tízezer (!) tanítvány jellemzi. Iskolateremtő hatása megkérdőjelezhetetlen, munkabírása és kutatói elhivatottsága pedig egy fiatal tudós számára is példaértékű (és a legtöbbször számára alig is megközelíthető). E sokrétű, gazdag munkássága

körében pedig a köszöntés íróinak különösen kedves azon tudományos fórum létrehozása és két évtizeden át történő gondozása, amelyen jelen méltatás is olvasható.

A Jogelméleti Szemle – az Ünnepeltet követő második és harmadik – főszerkesztőjeként köszönjük Professzor Úrnak, hogy a magyar társadalomtudomány, különösen a magyar jog- és államtudomány művelői számára megteremtette e publikációs és szakmai vitafórumot, azt két évtizeden át fenntartotta, annak tartalmát számos cikkel és tanulmánnyal maga is gyarapította; kívánjuk, hogy a következő évtizedekben is hasonló termékeny munkássággal, a tudományt előre vivő hozzájárulásaival továbbra is gazdagítsa mind a magyar jog- és államtudományt, mind a többi társadalomtudományt.

Karácsony András (A Szerkesztőbizottság elnöke)

Tóth J. Zoltán (főszerkesztő)